

צ' אהבת פרשת תצוה

בפרשתנו אנו לומדים על הבגדים המיוחדים שקיבלו אהרון הכהן ובניו, לדורותיהם עד עולם. כל אחד מהבגדים יש לו מהות מיוחדת ונועד לכפר על עם ישראל. הבגדים נועדו "לכבוד ולתפארת": מראם צריך להיות תמיד נקי, מסודר ומפואר. וידוע גם מאמר חז"ל על כך שגם תלמיד חכם, אסור שיהיה רבב בבגדו. אדם שקיבל תפקיד של כהונה, עליו לזכור ולהבין שהוא שתפקידו מחייב אותו, ולכן לבושו צריך להיות תמיד מכובד והולם. כמה חשוב שנזכור זאת גם אנחנו, אנו בני אברהם יצחק ויעקב, שכל אחד מאיתנו הוא נציג של עם הסגולה. להיות תמיד מאירים את העולם ומהווים דוגמה אישית בכל הליכותינו – וגם בדברים החיצוניים, שנראים כביכול לא חשובים אבל הם אלו שמייצגים אותנו כלפי חוץ. כמו פקדי המלך שעליהם להיות לבושים בצורה הולמת, כך אנו, עבדיו של מלך מלכי המלכים, חשוב שנכבד את מלכנו מלך העולם בכל דרכנו ומעשינו וגם בבגדינו. **שבת שלום! בבקשה לשמור על קדושת הגליון.**

צ' תצוה – מדוע הוצרכו הכהנים לבגדי כהונה?/ מאת: אהובה קליין

התורה מתארת את עשיית בגדי הכהונה בפסוקים הבאים:
 "ואתה הקרב אליך את אהרון אחיך ואת בניו איתו מתוך בני ישראל לכהנו- לי אהרון נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרון ועשית בגדי קודש לאהרון אחיך ולכבוד ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי הלב אשר מילאתיו רוח חוכמה ועשו את בגדי אהרון לקודשו לכהונה- לי ואלה הבגדים אשר יעשו: חושן ואפוד ומעיל וכתונת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי- קודש לאהרון אחיך ולבניו לכהנו לי" [שמות כ"ח,א-ה]
 מתעוררות כמה שאלות:

- א] למה נועדו בגדי הכהונה?
- ב] באיזה שלב יכנסו הכהנים לתפקידם?
- ג] מה תפקידו של כל פריט בבגדי הכהונה?
- ד] מהיכן קיבל בצלאל בן אורי את אבני החושן?

התשובה לשאלה א] לפי דברי הכתוב: מטרת בגדי הכהונה הם: "לכבוד ולתפארת" לפי: בעל העמק דבר:המטרה: "שיהא אהרון מקדש עצמו ומתנהג בחסידות ופרישות, נבדל מכל ישראל.

זה אי אפשר אלא באופן שיהיה נכבד בעיני הבריות, שידעו ויבינו, שהוא במעלה עליונה מהם. ולא יחשבו זאת לגבהות הרוח, לפיכך היה צורך שיהיו הבגדים לכבוד ותפארת. וזה הבינו בני ישראל כי חפץ ה' ביקרו, וראוי היה להיות מרכבה לשכינה" לפי הסבר זה- הבגד נועד לרומם את אהרון ובניו ולסמן את היותם כוהנים ונכבדים בעיני הבריות.

הרמב"ם, בהלכות כלי מקדש פרק ח', פוסק להלכה כי: "בגדי כהונה מצוותם שיהיו חדשים, נאים ומשולשים, כדרך בגדי הגדולים, שנאמר לכבוד ולתפארת" הרמב"ם ממשיר ואומר שאם הוכוהו עבד עם בגדים שאינם הולמים, קצרים מידי או ארוכים ממידתו- עבודתו פסולה. הכוזרי אומר: [מאמר ראשון צ"ט]: כי התורה דקדקה שלא יהיה פגם בבגדי הכהונה- לבושו תכשיטיו ושלא יהיה פגם בגופו.

לפי ספר החינוך: בגדי הכהונה נועדו להשפיע על הכוהן- על הלך מחשבותיו וכוונותיו וברגע שהכוהן מתבונן בבגדיו ורואה עד כמה הם הדורים ומכובדים בזכר- לפני מי הוא עומד ומתפעל מעבודתו בפני בורא עולם. עם זה, יש לבגדי הכהונה- השפעה על הסביבה, כי ברגע שיתבוננו בו הבריות- הדבר ישפיע עליהם וישובו אל ה'. הרמב"ן אומר כי בגדי הכהונה היו בגדי מלכים ונסיכים באותם ימים. לכן, תפקיד הבגדים- נועד למלכות ושררה.

התשובה לשאלה ב] לפי רש"י: לאחר שתסתיים מלאכת המשכן הכהן ילבש את בגדי הכהונה- על מנת לקדשו ולהכניסו לתפקידו המיוחד.

התשובה לשאלה ג] לפי דברי חז"ל [זבחים פ"ח, ע"ב] כל אחד משמונת הבגדים של הכהן הגדול נועד לכפר על חטאי עם ישראל:

- הכותונת:** תפקידה לכפר על שפיכות דמים. [רצח במזיד]
- המכנסיים:** תפקידם לכפר על גילוי ערות [הכוונה לקלקול המידות בחיי המשפחה]
- המעיל:** תפקידו לכפר על לשון- הרע.
- המצנפת:** מכפרת על גסות רוח [גאוה והתנשאות]
- הציץ:** תפקידו לכפר על עזות מצח.
- האבנט:** מכפר על חטאי הרהור הלב.
- האפוד:** מכפר על עבודה זרה.
- החושן:** מכפר על קלקול הדין במשפט.

התשובה לשאלה ד] בצלאל קיבל את האבנים- כנראה מיד מנשיאי השבטים ממש כסדר הולדתם של בני יעקב.

האבן הראשונה שהיא נקראת "אודם"- מנשיא שבט ראובן. אבן שנייה: שנקראת: "פסדה" קיבל – מנשיא שבט שמעון. אבן ברקת קיבל - מנשיא שבט לוי. את ה"נופר" – תרם בצלאל בעצמו שהיה שייך לשבט יהודה. מאז שגור בפינו הביטוי: "הוסיף נופר משלוי". לסיכום,המסקנה כי בגדי הכהונה נועדו להיות לכבוד ותפארת- תפקידם גם לשדר לעם כי הכוהן הוא אדם מכובד בעל תפקיד מיוחד. אך הבגדים משפיעים על הכהן עצמו- שיתבונן בהם יזכור שעומד לפני מלך מלכי המלכים. מעניין כי על ציץ הזהב שהכהן עונד על מצחו היה חקוק: "קודש לה" מכאן ניתן ללמוד מוסר השכל לכל מנהיג השייך לעם ישראל- המנהיג חייב למלא את תפקידו לשם שמים.

פ' תורת האל

משנה תורה לרמב"ם: הלכות כלי המקדש פרק ב'

א הקטורת נעשית בכל שנה ושנה; ועשייתה מצות עשה, שנאמר "ואתה קח לך סמים . . ." [ראה שמות ל,כג; שמות ל,לד]. ונתפרשו בתורה ארבעה מסמניה--והו, "נטף ושחלת וחלבנה . . . ולבונה" [שמות ל,לד]; ושאר סמניה, הלכה למשה מסיני. [ב] ואחד עשר סמנין נאמרו לו למשה בסיני, והם שעושין אותן במשקל מכוון; ומוסיפיןעיהמן בלא משקל מלח סדומית וכיפת הירדן, ועשב אחד שמעלה העשן, ולא היו יודעים אותו אלא אנשים ידועים, והוא היה הלכה בידם איש מפי איש.

ב [ג] וזה הוא משקל אחד עשר סמניה: נטף ושחלת וחלבנה ולבונה, מכל אחד משקל שבעים מנה; והמנה, מאה דינרין. ומור וקציעה ושיבולת נרד וכרכום, מכל אחד שישה עשר מנה; קושט, שנים עשר מנה; קינמון, תשע מנים; קילופה, שלוש מנים. משקל הכול, שלוש מאות ושמונה ושישים מנה.

ג שוחקין הכול הדק; ומוסיפין לה רובע הקב מלח סדומית, וכיפת הירדן ומעלה עשן כל שהוא. ומקטיר ממנה בכל יום על מזבח הזהב, מנה-- שלוש מאות חמישה ושישים יום, כנגד ימות החמה. והשלוש מנים הנשארות--שוחק אותם ערב יום הכיפורים, דקה מן הדקה, עד שמוציא ממנה מלוא חופניו, להקטיר ביום הכיפורים. והנשאר, הוא מותר הקטורת שאמרנו בשקלים.

ד נטף האמור בתורה, הוא עצי הקטף שיוצא מהן הצורי; והשחלת, היא הציפורן שנותנין בני אדם במוגמרות; והחלבנה, כמו דבש שחור, וריחו קשה, והוא שרף אילנות בערי יוון. וזה הוא שמות הסמנים בלשון ערבי--עוד בלסאן, ואציפאר טיב, ומיעה, ולבאן, ומסך, וקציעה, וסנבלאלנארדין, וזעפראן, וקסט, ועוד, וקשר סליכיה, וענבר.

ה כיצד מפטמין את הקטורת: מביא תשעת קבין בורית כרשינה, ושף בה את הציפורן; ואחר כך שורה את הציפורן, באחד ועשרים קב של יין חזק ביותר; ואחר כך שוחק כל אחד ואחד מן הסמנים בפני עצמו הדק, וכשהוא שוחק אומר, היטב הדק הדק היטב, כל זמן ששוחק; ומערב הכול. [ו] וכל מעשיה בקודש בתוך העזרה, ומשל הקדש; והמפטם את הקטורת מן החולין, פסולה.

ו [ז] פעמיים בשנה היו מחזירין אותה למכתשת. בימות החמה, היו מפזרים אותה כדי שלא תתעפש; ובימות הגשמים, צוברין אותה כדי שלא יפוג ריחה. [ח] נתן לתוכה דבש כל שהוא, פסלה; חיסר אחד מסמניה--חייב מיתה, שהרי נעשית קטורת זרה. פיטמה מעט מעט במתכונתה, כשרה--אפילו פיטם פרס בשחרית, ופרס בין הערביים.

ז [ט] העושה קטורת מן אחד עשר סמנין אלו, לפי משקלות אלו, כדי להריח בה, ואף על פי שלא הריח--חייב כרת על עשייתה, אם עשה במזיד; ובשוגג, מביא חטאת קבועה: אף על פי שלא עשה המשקל כולו, אלא חציו או שלישו, הואיל ועשה לפי משקלות אלו, חייב--שנאמר "במתכונתה, לא תעשו לכם . . . איש אשר יעשה כמוה, להריח בה--ונכרת, מעמיו" (שמות ל,לז-לח).

ח [י] עשה להתלמד בה, או למוסרה לציבור--פטור; הריח בה, ולא עשה--אינו חייב כרת, אלא דינו כדין כל הנהנה מן הקודש: לא חייבה תורה כרת, אלא לעושה במתכונתה להריח בה.

ט [יא] מזבח הזהב שבהיכל--עליו מקטירין הקטורת בכל יום, ואין מקריבין עליו דבר אחר; ואם הקטיר עליו קטורת אחרת שאינה כזו, או שהקטיר עליו קטורת כזו שהתנדב אותה יחיד או רבים, או הקריב עליו קרבן, או הסיך נסך--לוקה, שנאמר "לא תעלו עליו קטורת זרה, ועולה ומנחה . . ." (שמות ל,ט).

תמונה אפרטה - הכהן
הגדול

אתגר אפרטה

- מהם בגדי הכהונה של הכהן הגדול?
- מהם בגדי הכהונה של הכהן ההדיוט?
- ציינו חמישה הבדלים בין מזבח הזהב לבין מזבח הנחושת.
- איפה היה מצוי שעטנז בבגדי הכהונה?

סיפור ההמשכים - חלק א'
בית כנסת

תקציר הפרק הקודם:

הרבמנחם שטיינברגר, שליח חב"ד טריבשכונת קריית-אילון בחולון, חיפש מקום להקים בו בית כנסת. אחד השכנים, איינשטיין כהן, הבעלים שלאולמי 'רסיטל' בתל-אביב, ניאות להקצות לתפילות אתקומת המרתף של ביתו, לזמן קצוב, "עד שתסותרו".

פרק ב'

כמה ימים לפני ראש-חודש כסלו, טס הרב שטיינברגר לחצר הרבי מליובאוויטש, כדי להשתתף בכינוס השנתי של שלוחי חב"ד בעולם. קודם שטס מינה חבר לנהל בימי היעדרו את בית-הכנסת המאולתר.

ביום שישי, שהה הרב שטיינברגר עם חבריו השלוחים בציונו הקדוש של הרבי. בדף הבקשות ('פדיון-נפש') שכתבוקרא ב'ציון', ביקש בין השאר כי "ערה ה' רוח ממרום על איינשטיין כהן, שיסכים להחזיק בביתו בקביעות את בית-הכנסת".

בזמן שבת המקדש היה עוד קיים, היו לכהן הגדול בגדים נהדרים... ועל חזהו היה בגדמיוחד שנקרא חושן, בו היו קבועות ארבע שורות של אבנים יקרות, לכל אחד משנים-עשר שבטיישראל אבן יקרה מיוחדת.

והנה קרה שאבדה אבן יקרה מבגדי הכהן הגדול. לקחו חכמיישראל כסף רב ומטבעות זהב והלכו לקנות אבן יקרה אחרת במקומה.

בהרבה מקומותשאלו: "מיידוע, איפה אפשר לקנות אבן יקרה, גדולה ויפה כמו זאת שאנו צריכים בשביל בגדיהכהן הגדול?" ולא ידעו האנשים.

אך לבסוף פגשו באיש שאמר להם: "בעיר אשקלון גראיש עשיר מאוד ושמו דמא בן נתינה, ולו אבנים יקרות ומרגליות, היפות ביותר בכלהארץ".

הלכו החכמים לעיר אשקלון אל ביתו של דמא בן נתינה ודפקו על הדלת. יצא דמאואמר להם: "שלום עליכם, חכמי ישראל! מה רצונכם אצלי?" ענו לו החכמים: "שמענו שיש לךאבנים יקרות יפות ואנו רוצים לקנות אצלך. התסכים למכור לנו? הנה הבאנו אתנו מטבעותזהב. ניתן לך מאה מהם בעד אבן יקרה. ותארו לו בדיוק לאיזו אבן הם מתכוונים.

אמרדמא בן נתינה: "טוב, אני מסכים. היכנסו לביתי וחכו רגע ומיד אביא לכם מהשביקשתם".

הלך דמא להביא את האבנים היקרות מן התיבה שבה שמר אותן והנה – התיבה סגורה והמפתחות אינם! נכנס דמא לחדר אחר לחפש את המפתחות ושם ראה כי אביו ישעל המיטה והמפתחות לתיבה מונחים תחת הכר שלו.

חשב דמא בן נתינה: "אם אוציא אתהמפתחות מתחת לכר, הרי יתעורר אבא. אולי ייבהל ויצטער כאשר יתעורר לפתע. לא, אסורלהעיר את אבא משנתו הטובה!"

חזר אל החכמים ואמר להם: "לא אוכל למכור לכם את האבןהיקרה, כי המפתחות לתיבה שבה הן שמורות מונחים מתחת לראשו של אבא והואישן".

חשבו החכמים שאולי הוא אומר כך מפני שהוא רוצה יותר זהב תמורתה. אמרו לו: "אם תמכור לנו את האבן ניתן לך 200 מטבעות זהב במקום המאה שהבטחנו!"

ענה דמא: "לא! אסור להעיר את אבא".

אמרו לו החכמים: "אנו זקוקים מאוד לאבן היקרה. ניתן לך 300 מטבעות זהב!"

לא הסכים דמא בן נתינה. ואף כאשר הציעו לו 1000 מטבעות זהב לאשינה את דעתו, אלא אמר: "לא אעיר את אבא בעד כל הזהב שבעולם!"

ראו החכמים שבאמתלא ימכור להם והלכו משם עצובים.

זמן קצר לאחר מכן התעורר האב משנתו. לקח דמא אתהמפתחות, פתח את התיבה, הוציא את האבן היקרה והלך מהר אחרי חכמי ישראל. כאשר הגיעאליהם ונתן להם את האבן היקרה שביקשו,

שמחו שמחה גדולה ורצו לתת לו 1000 מטבעותזהב, כפי שהבטיחו לו לאחרונה, אבל דמא לא קיבל. "תנו לי מאה" - אמר להם - "כפי שהבטחתם לי בתחילה. איני רוצה להרוויח מזה שכיבדתי את אבי!"

אמרו החכמים: "צאו וראו איך דמא בן נתינה מכבד את אביו, כי ממנו אפשר ללמוד!"

לאחר שנה, נתן ה' לדמא את שכרו על המצווה הגדולה, ונולדה לו פרה אדומה בעדרו - פרה מסוג מיוחד הנדרשתלעבודת בית המקדש השווה כסף רב. הגיעו החכמים ושילמו לו ישראל בעדה כאותו סכום כסףשהפסיד בשעתו.

תפילות אלוטאי שבת

בתפזורת הבאה מסתתרים 10 מושגים שקשורים לפרשת השבוע. בהצלחה!

א	פ	ו	ד	ה	ז	ש	ח
מ	צ	נ	פ	ת	ה	מ	ו
מ	ע	י	ל	צ	ב	נ	ש
ש	ק	ט	ו	ר	ת	ה	נ
ש	פ	ר	ו	כ	ת	מ	מ
א	מ	ה	צ	י	צ	ש	ש
ז	ה	ב	ה	ש	מ	ח	פ
מ	ז	ב	ח	י	ב	ה	ט
פ	ע	מ	ו	נ	י	מ	א
א	ו	ר	י	מ	ל	א	ו